

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
معاونت بهداشت - مرکز مدیریت بیماریهای واگیر

دستورالعمل مصرف واکسن آنفلوآنزای انسانی-سال ۱۳۹۹

با عنایت به توصیه های بین المللی و تضمیمات کمیته علمی کشوری آنفلوآنزا و محدودیت های موجود در تامین واکسن آنفلوآنزای مورد نیاز و همچنین سهمیه واکسن آنفلوآنزای انسانی اختصاص یافته، دستورعمل نحوه مصرف در گروه های اولویت دار مشمول دریافت واکسن آنفلوآنزای فصلی به شرح زیر جهت بهره برداری و اقدام اعلام می گردد.

تذکر:

- ۱- توزیع واکسن با عنایت به موارد فوق بر عهده معاونت بهداشت محترم دانشگاه با لحاظ نمودن میزان سهمیه تخصیص یافته و اولویت های بهداشتی می باشد.

**الف- اولویت یک: کسانی که در درجه اول اهمیت قرار داشته و واکسن را
بطور رایگان دریافت می نمایند:**

۱- پرسنل (بهداشتی، درمانی، خدماتی، اداری و انتظامات) شاغل در بیمارستان با هماهنگی معاونت محترم درمان؛ اولویت در این گروه با پرسنل شاغل در بخش یا اتاق ایزوله تنفسی فشارمنفی، غ Fonii، بخش کرونا، فوق تخصصی رید، CCU، ICU، داخلی، اطفال، اورژانس، آزمایشگاه، زایمان و سایر بخش های ویژه بیمارستانی (انکولوژی، سوختگی و...)

می باشد.

• کلیه دانشجویان گروه های پزشکی که در فصل سرما وارد بخش های بیمارستانی می گردند مشمول واکسیناسیون آنفلوآنزا می باشند.

• کلیه گروه های اولویت دار در بیمارستان های دولتی که زیر مجموعه وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی نمی باشند، بیمارستان های غیردولتی، خبریه و خصوصی نیز مشمول واکسیناسیون آنفلوآنزا می باشند.

۲- کلیه پرسنل نظام بهداشتی کشور شاغل در واحد های تحت پوشش شامل خانه های بهداشت، پایگاه های سلامت، تسهیلات زایمانی، مراکز جامع خدمات سلامت، ستادهای شهرستان و استان.

۳- کلیه پرسنل شاغل در پایگاه های اورژانس پیش بیمارستانی (۱۱۵) با هماهنگی سازمان اورژانس و مدیریت فوریت های پزشکی.

۴- کلیه پرسنل مستقر در پایگاه های (مراکز) مراقبت بهداشتی مرزی (پایانه های مرزی زمینی، دریابی، هوایی).

۵- پرسنل بهداشتی درمانی شاغل در سایر سازمان ها و ادارات دولتی؛ با هماهنگی و معرفی نامه دستگاه مربوطه با در نظر گرفتن اولویت های ذکر شده در بند های ذکر شده.

۶- پرسنل سازمان دامپزشکی و سازمان حفاظت محیط زیست که در قسمت های مرتبط با پرندگان فعالیت می نمایند (برابر معرفی نامه سازمان های مربوطه) .

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
معاونت بهداشت – مرکز مدیریت بیماریهای واگیر

۷- پرسنل نیروهای نظامی، انتظامی و امنیتی شاغل در بخش های ارائه خدمات بهداشتی درمانی؛ با هماهنگی و معرفی اداره بهداشت و درمان نیروهای مذکور (با کسب نظر ستاد کل نیروهای مسلح) با در نظر گرفتن اولویت های ذکر شده در بند قبلی.

۸- بیماران (HIV/AIDS): با هماهنگی مراکز مشاوره بیماری های رفتاری دانشگاه های علوم پزشکی.

۹- بیمارانی که به هر علتی دچار ضعف سیستم ایمنی (Immunocompromised) هستند؛ اولویت با بیماران مبتلا به بد خیمی با یا بدون شیمی درمانی یا رادیوتراپی، گیرندگان بیوند، دیالیزی، تالاسمی مازور، آنمی سیکل سل، هموفیلی تحت پوشش دانشگاه ها با هماهنگی معاونت درمان و انجمن های مریوطه.

۱۰- گروه های پرخطر در جامعه ایثارگران و جانبازان.

۱۱- پرسنل و سالمندان ساکن در مراکز نگهداری سالمندان، معلولین جسمی حرکتی، معلولین عصبی عضلانی، معلولین ذهنی، بیماران روانی مزمن، کودکان بی سرپرست و زنان آسیب دیده اجتماعی؛ با هماهنگی سازمان و ادارات کل بهزیستی.

۱۲- مادران باردار که در فصل شیوع آنفلوانزا باردار هستند یا باردار می شوند در معرض جدی ابتلا به آنفلوانزا هستند و پرخطر محسوب می شوند. لذا بالاترین اولویت جهت دریافت واکسن آنفلوانزا را دارند. زنان تا ۲ هفته پس از زایمان نیز مشمول این توصیه می باشند.

ب - اولویت دوم: کسانی که جزو گروه پرخطر محسوب می شوند و با درخواست خود و تجویز پزشک می توانند از طریق بخش خصوصی و داروخانه ها واکسن را دریافت نمایند (منوط به تامین واکسن):

۱۳- افراد دارای بیماری های مزمن و زمینه ای؛ شامل بیماری های ریوی (منجمله آسم)، قلبی عروقی، کلیوی، کبدی، نورولوژیک، هماتولوژیک، عدد (منجمله دیابت ملیتوس)، اختلالات متابولیک. اولویت در این بند با گروه های زیر می باشد:

۱. افراد مبتلا به دیابت تیپ یک و تیپ دو که عارضه دار شده اند
۲. مبتلایان به ضایعات نخاعی و بیماریهای عصبی عضلانی.
۳. بیماران دارای سوء جذب قابل توجه یا سوء تغذیه.
۴. بیماران دارای نقص و سرکوب ایمنی از جمله بیمارانی که توسط دارو دچار نقص ایمنی شده اند.
۵. در افراد فاقد طحال (بدنبال طحال برداری و یا نبودن مادرزادی طحال).

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
معاونت بهداشت - مرکز مدیریت بیماریهای واکسن

۱۴- افراد در گروه سنی ۶ ماه تا ۱۸ سال که تحت درمان طولانی مدت با آسپیرین قرار دارند: با توجه به اینکه این افراد در معرض خطر ابتلا به ستدرم ری (Reye) متعاقب عفونت با ویروس آنفلوآنزا هستند، مشمول دریافت واکسن آنفلوآنزا فصلی می‌باشند.

۱۵- افراد مبتلا به چاقی مفرط یا چاقی بیمارگونه (شاخص توده بدنی "BMI" مساوی یا بیشتر از ۴۰ برای بالغین).

۱۶- کلیه مسافرین که قصد سفر به سایر کشورها را دارند جهت کاهش خطر ابتلا به آنفلوآنزا توصیه می‌شود حداقل ۲ هفته قبل از سفر نسبت به انجام واکسیناسیون آنفلوآنزا اقدام نمایند.

ج - موارد منع مصرف واکسن آنفلوآنزا

۱۷- افراد دارای سابقه واکنش‌های آلرژیک شدید (نظیر آنافیلاکسی) به واکسن و یا هریک از اجزای واکسن.

۱۸- در گروه‌های زیر واکسن آنفلوآنزا باید با اختیاط و با تجویز و تحت نظر پزشک با تجهیزات کافی احیای قلبی ریوی مصرف شود:

۱. افراد دارای حساسیت شدید به تخم مرغ (بروز کهیر شدید، تغییرات قلبی عروقی و افت فشارخون، دیسترس تنفسی، بروز علایم گوارشی و بطور کلی ایجاد واکنش‌های نیازمند دریافت اپی‌نفرین یا مداخلات اورژانسی طبی بعنوان واکنش‌های آلرژیک شدید یا حساسیت شدید تعریف می‌گردد): این افراد باید با نظر پزشک اقدام به دریافت واکسن نمایند و پس از دریافت واکسن بمدت نیم ساعت تحت نظر پزشک در یک مرکز مجهر قرار داشته باشند.

○ افرادی که دارای سابقه آلرژی خفیف به تخم مرغ می‌باشند(فقط خارش و کهیر خفیف) می‌توانند واکسن آنفلوآنزا دریافت نمایند. اما توصیه می‌شود بیماران بعد از دریافت واکسن بمدت حداقل ۱۵ دقیقه در حالت نشسته یا خوابیده به پشت تحت نظر قرار گیرند.

۲. افراد دارای سابقه بیماری گیلن باره در طی ۶ هفته پس از دریافت واکسن آنفلوآنزای قبلی.
○ افراد دارای بیماری حاد متوسط یا شدید یا بدون تپ.

○ واکسیناسیون تا زمان بهبودی حال عمومی به تعویق می‌افتد.
○ بیماران مشکوک یا مبتلا به بیماری کووید-۱۹ تا زمان رفع علایم بیماری مجاز به دریافت واکسن آنفلوآنزا نمی‌باشند. اندیکاسیون های موارد مصرف و موارد منع واکسیناسیون آنفلوآنزا در این گروه همانند موارد اشاره شده می‌باشد.

۴. توصیه می‌شود افراد دارای حساسیت و آلرژی که نیازمند دریافت واکسن می‌باشند در مراکز دارای امکانات و تجهیزات کافی احیای قلبی ریوی، اقدام به واکسیناسیون نمایند.

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
معاونت بهداشت – مرکز مدیریت بیماریهای واگیر

د- توجهات:

- ۱۹- در هنگام تزریق واکسن آنفلوآنزا توجه به بروشور و توصیه های کارخانه سازنده واکسن الزامی می باشد.
- ۲۰- پرسنل ارائه کننده خدمات واکسیناسیون باید در خصوص مدیریت بالینی واکنش های آلرژیک و احیای قلبی و ریوی کاملاً آموزش دیده باشند و تجهیزات عملیات احیای قلبی ریوی در محل در دسترس باشد.
- ۲۱- تجویز واکسن غیرفعال آنفلوآنزا همزمان با تجویز داروهای ضدوبوسی (به منظور درمان یا پیشگیری) منع ندارد.
- ۲۲- تزریق واکسن غیرفعال آنفلوآنزا همزمان ولی در محل متفاوت با سایر واکسن ها، منع ندارد و تداخلی در ایجاد اینمنی زایی واکسن های مذکور نمی نماید.
- در حال حاضر واکسن آنفلوآنزا مورد مصرف در کشور از نوع غیرفعال شده (IIV) می باشد.
- ۲۳- تجویز واکسن غیرفعال آنفلوآنزا در زنان شیرده منع ندارد.
- ۲۴- حداقل فاصله تزریق واکسن آنفلوآنزا از زمان انجام پیوند اعضا ۴ تا ۶ ماه با نظر پزشک معالج می باشد.
- ۲۵- کورتیکوستروئیدترابی (مخاطی، استنشاقی، جلدی، تزریقی، خوارکی) منع برای دریافت واکسن غیرفعال تزریقی آنفلوآنزا نمی باشد.
- ۲۶- ارائه آموزش به گیرندگان واکسن در زمینه گزارش عوارض ناشی از واکسیناسیون ضروری است.
- ۲۷- توصیه می شود در حالت مطلوب واکسیناسیون آنفلوآنزا قبل از شروع فصل آنفلوآنزا در جامعه انجام شود. در صورت بروز طفیان و یا ایدمی و پاندمی بر اساس پروتکل های عملیاتی مربوطه اقدام می گردد.
- ۲۸- لازم است آمار واکسیناسیون انجام شده در سامانه های الکترونیک و فرم های عملیاتی مربوطه تکمیل و گزارش گردد.
- ۲۹- ضرورت دارد نسبت به گزارش عوارض جانبی ناخواسته ناشی از واکسن و واکسیناسیون (AEFI) در سامانه های الکترونیک و فرم های عملیاتی مربوطه (برابر دستور عمل های اداره ایمنسازی) و کارت زرد گزارش عوارض دارویی (سامانه غذا و دارو) اقدام گردد.
- ۳۰- صدور و ثبت سابقه واکسیناسیون در کارت واکسیناسیون آنفلوآنزا و دفاتر ثبت واکسیناسیون به منظور ثبت سوابق و بیگیری عوارض ناخواسته الرامی می باشد. (نمونه کارت مذکور قبل ارائه وتوزیع گردیده است).
- ۳۱- واکسن آنفلوآنزا باید در دمای ۲-۸ درجه سانتی گراد در طبقه میانی یخچال و بدور از بخ زدگی نگهداری شود. (در صورت بخ زدگی واکسن باید دور ریز گردد).
- ۳۲- در هنگام تزریق واکسن آنفلوآنزا با توجه به اینکه واکسن در سرنگ های آماده شده یکبار مصرف تهیه گردیده است از هواگیری سرنگ خودداری گردد و در هنگام تزریق، سرنگ بنهوی فرار گیرد که هوای داخل سرنگ در انتهای لوله سرنگ قرار گیرد تا کل محتویات ماده واکسن تخلیه گردد.
- ۳۳- میزان دوز واکسن آنفلوآنزا برای کودکان ۶ ماه تا کمتر از ۹ سال که اولین بار است واکسن آنفلوآنزا را دریافت می نمایند به میزان ۰.۵ mL و تکرار آن ۴ هفته بعد می باشد که می بایست بصورت عضلانی و ترجیحاً در عضله دلتونید (برای کودکان تا ۲ سال و سن بالاتر چنانچه حجم عضله دلتونید کم باشد باید در سطح قدامی خارجی عضله ران) تزریق شود.

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
معاونت بهداشت - مرکز مدیریت بیماریهای واگیر

۳۴- میزان دوز واکسن در بالعین و بزرگسالان یک دوز به میزان ۰.۵ ml می باشد که می بایست بصورت عضلانی و ترجیحاً در عضله دلتوئید دست چپ (و برای افراد چپ دست در عضله دلتوئید دست راست) تزریق شود.

۳۵- ترکیب واکسن های سه ظرفیتی و ۴ ظرفیتی در نیمکره شمالی دنیا(که ایران در این نیمکره قرار گرفته است) به شرح زیر می باشد:

It is recommended that quadrivalent vaccines for use in the 2020 - 2021 northern hemisphere influenza season contain the following:

Egg-based Vaccines

- an A/Guangdong-Maonan/SWL1536/2019 (H1N1)pdm09-like virus;
- an A/Hong Kong/2671/2019 (H3N2)-like virus;
- a B/Washington/02/2019 (B/Victoria lineage)-like virus; and
- a B/Phuket/3073/2013 (B/Yamagata lineage)-like virus.

Cell- or recombinant-based Vaccines

- an A/Hawaii/70/2019 (H1N1)pdm09-like virus;
- an A/Hong Kong/45/2019 (H3N2)-like virus;
- a B/Washington/02/2019 (B/Victoria lineage)-like virus; and
- a B/Phuket/3073/2013 (B/Yamagata lineage)-like virus.

It is recommended that trivalent influenza vaccines for use in the 2020 - 2021 northern hemisphere influenza season contain the following:

Egg-based Vaccines

- an A/Guangdong-Maonan/SWL1536/2019 (H1N1)pdm09-like virus;
- an A/Hong Kong/2671/2019 (H3N2)-like virus; and
- a B/Washington/02/2019 (B/Victoria lineage)-like virus.

Cell- or recombinant-based Vaccines

- an A/Hawaii/70/2019 (H1N1)pdm09-like virus;
- an A/Hong Kong/45/2019 (H3N2)-like virus; and
- a B/Washington/02/2019 (B/Victoria lineage)-like virus.